

F. (Frederik) Zevenbergen

Contact
070 441 71 12
f.zevenbergen@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
20 februari 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-799925632
DOS-2007-0001083
Uw kenmerk

Bijlagen
-

Provinciale Staten van Zuid-Holland

Onderwerp
RijnlandRoute – N434 – artikel NRC dd 19 februari 2022

Geachte Statenleden,

Op 19 februari jl. heeft NRC een artikel gepubliceerd over zijn onderzoek naar de RijnlandRoute N434 met de titel: "Met een harde knal schiet de betonspuit los, wat er mis gaat in het 'veiligste bouwproject van Nederland'". Via deze brief wil ik u ervan op de hoogte brengen hoe dit onderzoek tot stand is gekomen en laten weten welke vervolgstappen ik zal ondernemen. Voordat ik inhoudelijk inga op het artikel en de vermeende signalen van onveilige en onjuiste arbeidsomstandigheden moet mij eerst iets van het hart.

Het bouwen en boren van tunnelconstructies van deze omvang is bij tijd en wijlen zwaar en uitzonderlijk werk. Voor de start van dit project heeft uw Staten aandacht gevraagd voor veilige werkomstandigheden en correcte loonbetaling. Als opdrachtgever hebben we altijd aangedrongen op deze punten bij onze hoofdaannemer met als belangrijkste boodschap: 'zorg goed voor de mensen die onze opdrachten uitvoeren'. Het adagium 'werk veilig of werk niet' onderschrijven wij daarin volledig; niet alleen in afspraken maar ook tijdens de uitvoering van het werk. Dat er medewerkers zijn geweest die zich op hun werk onveilig en onjuist behandeld hebben gevoeld, is in mijn ogen onacceptabel en dit verhaal moet tot op de bodem worden uitgezocht.

In het NRC-artikel spreken enkele (oud-)medewerkers van de tunnelbouw zich uit over wat zij hebben ervaren. Deze verhalen raken mij. Er zijn en waren diverse mogelijkheden om melding te doen van onveilige werkomstandigheden en arbeidsconflicten, al dan niet anoniem. Dat deze mensen zich desondanks niet vrij hebben gevoeld om deze kanalen in te zetten is echter de harde realiteit. Daarom vraag ik eenieder die zich op dit moment onveilig voelt of zich in het verleden onveilig heeft gevoeld zich alsnog persoonlijk bij mij of via een vertrouwenspersoon te melden. Ik wil een luisterend oor zijn voor eenieder die zich niet veilig voelt of heeft gevoeld op of rondom de bouwplaats. Door het bieden van deze mogelijkheid in een andere omgeving dan de werklocatie hoop ik dat deze verhalen als nog in vertrouwen met ons gedeeld worden. Deze

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

oproep zal ik tevens delen met de betrokken journalisten bij NRC en verspreiden in de projectorganisatie.

Arbeidsomstandigheden en veiligheid in de praktijk

Het artikel van NRC gaat in de basis over de arbeidsomstandigheden en de loonbetaling. Tijdens de bouw van de Corbulotunnel is er, net zoals bij het gehele project RijnlandRoute, altijd veel aandacht geweest voor veiligheid en arbeidsomstandigheden. Contractueel is er wel een afgesproken einddatum van oplevering van de Corbulotunnel, maar is er geen boeteclausule op latere oplevering. De provincie heeft bewust gekozen voor kwaliteit en veiligheid in plaats van tijdsdruk. Naleving van arbeidsveiligheid op de bouwplaats vindt naast de in het artikel genoemde *safety walks* en meldingen-app ook in de vorm van audits en toetsen plaats door zowel Comol5 als de provincie. De provincie laat een deel van deze toetsen uitvoeren door Lloyd's. Ook is er maandelijks het zogenoemde Health Safety Environment (HSE)-overleg.

Comol5 zelf houdt dagelijkse Start-of-Shift-bijeenkomsten waarin voorafgaand aan de werkdag onder meer de veiligheid wordt besproken met de bouwplaatsmedewerkers. Voor de start van een 'nieuwe' activiteit in het project vinden LMRA-bijeenkomsten plaats. Dit zijn Last-Minute-Risico-Analyses, waarin de situatie buiten wordt vergeleken met het tijdens de werkvoorbereiding opgestelde werkplan. Deze LMRA's zien voornamelijk toe op veilig werken en onderkennen van veiligheidsrisico's.

Incident met de betonspuit

In het HSE-overleg tussen de hoofdaannemer en de provincie worden incidenten besproken en worden verbetermaatregelen getroffen. Wanneer er sprake is van een ernstig ongeval doet Comol5 daarvan een melding bij de Nederlandse Arbeidsinspectie (voorheen Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid). In het artikel van NRC wordt een incident aangehaald met een betonspuit. In de digitale versie van het artikel zijn ook de beelden bijgevoegd van dit incident. Deze beelden waren ons onbekend en zijn ook niet gedeeld via de voor het personeel beschikbare kanalen die er zijn voor het - desnoods anoniem - delen van klachten. Op basis van de beelden, de toelichting in het artikel en de reactie van de hoofdaannemer zullen we de Nederlandse Arbeidsinspectie verzoeken om onderzoek in te stellen naar dit incident, de afhandeling daarvan en de gehanteerde veiligheidsprocedures in het algemeen.

Signalen over onderbetaling en onjuiste urenroosters

Verder wordt in het artikel gesproken over een aantal onverkwikkelijke zaken die tussen onderaannemer/uitzendbureau en een aantal personeelsleden speelden. Vorig jaar kwam een anonieme klacht binnen bij de projectorganisatie van de provincie over onderbetaling. Deze hebben wij extern laten onderzoeken. In dat rapport stond dat uit steekproeven was gebleken dat er in desbetreffende gevallen geen sprake was van onderbetaling. Desalniettemin wil ik de klachten uit het artikel niet afdoen met een verwijzing naar dit onderzoek. Ik roep de betrokkenen uit het artikel op om zich bij mij te melden en vervolgens zullen we alle grieven tot de bodem uit laten zoeken door een onafhankelijke partij. Dit geldt ook voor de klachten over de werktijden.

Mogelijk vervalste PCR-certificaten

De werkzaamheden vonden plaats gedurende de coronapandemie. Dit heeft zijn impact gehad op de werkroosters en beschikbaarheid van personeel. Het steekt mij des te meer dat er gesproken wordt over vervalste PCR-certificaten. Ik wacht het strafrechtelijke onderzoek naar aanleiding van de aangifte van de in het NRC-artikel genoemde Lead Covid Service tegen Oranjegroep af. Mocht blijken dat de aangifte gegrond is, zal ik geen enkele mogelijkheid schuwen om vervolgstappen te ondernemen.

Conclusie

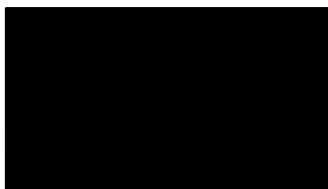
In het voortraject van dit project heeft uw Staten aandacht gevraagd dat er bij de aanbesteding en uitvoering van werken eerlijke arbeidsvoorwaarden worden gehanteerd. Wij hebben getracht daar zo goed mogelijk gevolg aan te geven door middel van de voorbeelden die ik u heb geschetst in deze brief en in de presentatie aan de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie van 9 februari jl.

Het lijkt er echter op dat we ons veilig hebben gewaand in procedures, methoden en afspraken. De in het artikel genoemde mogelijke misstanden op de werkvloer willen we zorgvuldig en onafhankelijk laten onderzoeken. Daarbij zal ik alle mogelijkheden en middelen van onderzoek afwegen; van interne en externe audits tot het verder invoeren van de Nederlandse Arbeidsinspectie of andere bevoegde onderzoeksinstanties.

Daarnaast heb ik op zéér korte termijn een gesprek met de hoofdaannemer om tekst en uitleg te vragen naar aanleiding van het artikel in NRC. De resultaten van deze gesprekken neem ik mee in de brede afweging over vervolgstappen. De komende periode neem ik de tijd om al deze opties te wegen en onderzoeken. Wanneer er tot een vervolgstap wordt overgegaan, zal ik dit onverwijld aan u melden.

Het moge duidelijk zijn dat het onderzoek van NRC tot gevoelens van teleurstelling hebben geleid, niet alleen bij mijzelf maar ook bij de rest van het college van Gedeputeerde Staten. Dit raakt een ieder die betrokken is bij dit project, niet in de laatste plaats de mensen op de bouwplaats die zich onveilig voelen of gevoeld hebben. Daarom herhaal en sluit ik af met de oproep aan deze mensen om zich bij mij of via een vertrouwenspersoon te melden en hun verhaal in vertrouwen en openheid te kunnen delen.

Ik vertrouw erop u hiermee voorlopig voldoende te hebben geïnformeerd.

E.F.A. (Frederik) Zevenbergen
Gedeputeerde